

Mildamster Brêge

Colofon

Redactie:

Greetje Bakker
Grietus Brouwer
Sietse van Dijk
Henk Hidding
Michiko Roscher-Sugawara
Ab Slager
Lily Tola
Dorothy Vel
Renske de Vries (lay-out)

Linoleumsnede voorblad: Jan ten Hoeve
Vormgever voorblad: Roelof Koster
Cartoon: Berend Krekt

Officieel orgaan van Plaatselijk Belang Mildam

Jaargang 3 - nr. 4

Verschijnt 4 x per jaar

Oplage: 340 stuks

Rekeningnr. Rabobank: 1099.61.005
t.n.v. Dorpskrant Mildamster Brêge

Wilt u reageren?

Dat kan per e-mail: DorpskrantMildam@chello.nl

òf schriftelijk:

Redactie Mildamster Brêge, p/a De Wissel 14, 8454 KT MILDAM

Inleveren kopij: vóór 15 november 2008

(± één vel A4-formaat; lettertype Times New Roman; puntgrootte 12)

INHOUDSOPGAVE

Colofon	1
Van de voorzitter.....	3
Even voorstellen.....	5
Interview met Boukje Nijholt	5
Mildamster om utens: Verhuizen	8
Buurtcoördinatoren.....	9
Jan Kuiper en Toine Daelmans klaren de klus	10
De klokkenstoel van Mildam.....	12
Waar-o-waar is dit plekje?	13
Nieuwe inwoners.....	14
St.Jacobs Fietsroute.....	15
De wulk en de Jacobsappel.....	18
Discoparty (voor jeugd 6 - 16 jaar).....	19
Tjongerschool Mildam	20
Seniorweb Nieuwehorne.....	23
Pcbo W.A.Nijenhuissschool Katlijk.....	21
Taal verandert	24
Michiko	26
Nederlanders, mopper wat minder	27
Gasrotonde.....	28
Feuilleton (deel 3)	30
Buurtbarbecue	32
Nije Mildamster Merk	33
Programma 60+ soos Mildam-Katlijk.....	34
25 jaar Kreatief Kollektief in It Alde Tsjerkje	35
ANBO afdeling 'De Tjongerstreek'	36
Word Mystery Client, word zorgverbeteraar!	36

Van de voorzitter

De 'r' zit weer in de maand, in het bos schieten de paddenstoelen de grond uit en het wordt al weer sneller donker. Kortom, we laten de zomer achter ons en gaan richting de herfst. Nog hopen op een paar mooie nazomerdagen om dan te genieten van het moois van de herfst en de winter.

Plaatselijk Belang heeft na het zomerreces de draad weer opgepakt. Dit doen we met helaas één bestuurslid minder; Willy van der Zee heeft aangegeven door diverse privé-omstandigheden het PB-werk neer te leggen. Wij danken Willy voor haar inzet de afgelopen maanden en hopen haar wellicht in de toekomst alsnog bij het bestuur te kunnen verwelkomen. Voorlopig gaat het bestuur nu met zes personen verder.

Wat is er zoal gebeurd de afgelopen maanden? In de vorige editie van de Brêge konden wij melden dat er een bijeenkomst was georganiseerd rondom het accommodatiebeleid. Doelstelling is om met zoveel mogelijk betrokkenen te kijken of er voldoende draagvlak is om gezamenlijk het voorzieningenniveau in ons dorp op peil te houden. We hebben het dan vooral over de voorzieningen voor de sportverenigingen en de school. Misschien is het mogelijk om met elkaar tot afspraken te komen om slim gebruik te maken van de ruimtes en verschillende functies te combineren.

De eerste bijeenkomst gaf voldoende aanleiding voor een tweede bijeenkomst. Deze is onlangs gehouden in de Tjongerschool. Het resultaat is dat een aantal mensen een werkgroep heeft opgericht om te kijken of de wensen van de school en die van sportverenigingen (en andere partijen) op een of andere manier op elkaar afgestemd kunnen worden. Een moeilijk proces, aangezien de sportverenigingen snel willen starten en de school te maken heeft met veel procedures die lang duren. Plaatselijk Belang blijft erbij betrokken en zal de werkgroep ondersteunen.

Wat kunnen we nog meer melden? Aan het begin van de Van Aylvalaan staat sinds kort het nieuwe **informatiebord**. Het beheer is in handen van Plaatselijk Belang; op het bord kunt u de adressen vinden waar u uw aankondiging kunt afleveren. Wij zorgen dan voor publicatie. De verscheidenheid aan aankondigingen en nieuws is groot.

Wij zijn zeer tevreden met het bord en hebben al verschillende positieve reacties mogen ontvangen. Het is dan ook zeker de moeite waard om dit bord in de gaten te houden.

Het informatiebord hebben wij gedeeltelijk gefinancierd vanuit het **dorpsbudget**. Dit is een budget dat we elk jaar kunnen aanvragen bij de gemeente Heerenveen om te besteden aan iets concreets in ons dorp. Naast het informatiebord zijn van het budget uit 2007 ook twee voetbaldoeltjes betaald, die geplaatst zijn op het speelveldje met de ingang aan de Van Aylvalaan. Voor dit jaar is een gedeelte van het budget gereserveerd om een ooievaarsnest neer te zetten. Het oude ooievaarsnest was verrot en is tijden terug al omgewaaid. Inmiddels zijn we bezig met het aanvragen van offertes en het bepalen van de plaats. Voor volgend jaar willen wij het budget deels reserveren om nieuwe wegwijzers in ons dorp te plaatsen. Dit plan komt voort uit de in 2007 opgestelde dorpsvisie. We hebben de eerste gesprekken met de gemeente opgestart om te zien wat daar allemaal bij komt kijken (vergunningen, kosten etc). Mocht u zelf nog ideeën hebben voor besteding van dit dorpsbudget, dan kunt u uw suggestie doen bij het bestuur. Wij kunnen dan kijken of we het idee mee kunnen nemen bij de planning van de activiteiten.

Dan tot slot nog uw aandacht voor het volgende. Samen met PB Katlijk organiseren wij op **3 oktober a.s.** een **disco** voor de kinderen in het Hof van Schoterland. Vanaf 19.00 uur gaat de zaal open en zorgen de DJ's van 'Walk of Life' weer voor een fantastische avond voor de jongere bewoners (van 6 tot 16 jaar) van ons dorp. Meer informatie over de disco kunt u krijgen bij Willy van der Zee ☎ (0513) 62 10 35 en Rjim de Jong ☎ (0513) 68 14 11.

Tot de volgende Brêge!
Robert-Jan Ritsema

REDACTIE

De samenstelling van de redactie van de Mildamster Brêge is gewijzigd. Door haar verhuizing naar Nieuwehorne heeft **Boukje Nijholt** de redactie verlaten. Gelukkig is er al een opvolgster: **Dorothy Vel** heeft zich bereid verklaard in de redactie plaats te nemen.

Even voorstellen...

Mijn naam is Dorothy Vel en ik ben sinds kort in de redactie van de Brêge opgenomen.

Wij wonen met veel plezier in Mildam sinds 1986, na veel omzwervingen over deze aardbol. Toen wij hier nog maar pas woonden, ben ik als secretaris in de nieuwe ijsbaancommissie terecht gekomen en heb daar bijzonder goed Fries leren verstaan, al spreek ik het nog altijd niet zo best.

Onze kinderen zijn inmiddels het huis uit. Onze dochter is na haar huwelijk in Jubbega gaan wonen en onze zoon woont in Enschede. Sinds een paar jaar hebben wij een eigen adviesbureau (Forest Ecosystems Consult), dat zich voornamelijk richt op de landen die bij de Europese Unie zijn aangesloten. Hiervoor doe ik het secretariaat. Daarnaast ben ik al jaren vrijwilligster bij Zorgcentrum Coornhert State in Heerenveen en - al heb ik nu gas terug moeten nemen - ik doe dat nog steeds graag. Mijn grote hobby is zilversmeden en elke week heb ik daarvoor les in Joure. Thuis houd ik me daarnaast bezig met de computer, cryptogrammen oplossen, lezen en knutselen.

Dorothy Vel

(Op pagina 27 vindt u haar eerste bijdrage)

INTERVIEW

Interview met Boukje Nijholt

Boukje woonde met haar man Bertus 9 jaar met veel plezier in Mildam en is deze zomer verhuisd naar Nieuwehorne. Ze was een zeer vlijtig schrijfster voor de dorpskrant (en heeft al aangegeven nog vaker iets

van zich te laten horen, dan onder het kopje van een 'Mildamster om utens'), voor ons reden genoeg om haar op te zoeken om een completer beeld van deze vrouw te krijgen, die we bij stukjes en beetjes tijdens de redactiever-gaderingen hebben leren kennen en waarderen. We komen rond 10.00 uur, koffietijd. Bij het eerste gedeelte van het gesprek zit Bertus er ook bij en zonder veel woorden wordt duidelijk, dat hij heel trots is op Boukje.

Boukje is in Balk geboren als middelste dochter van een gezin van 11 kinderen. Al vroeg had ze interesse in taal, ze heeft b.v. heel jong al gedichtjes gemaakt. Ze is katholiek opgevoed en heeft na de MULO administratief werk gedaan. Na een begin in St. Nicolaasga - waar drie dochters en een zoon werden geboren - is het gezin naar Emmeloord verhuisd.

Aan een nieuwe uitdaging toe, begon ze in 1983 met een 2-jarige cursus in Sneek op het gebied van het pastoraat. De komende jaren werd het veel rijden (maar dat vond Boukje niet erg: "Ik genoot ervan: niemand die naast me zat en continu op de teller keek of ik niet iets te hard ging! En het was trouwens toch 's avonds, dan kon het ook wel, 't was lekker rustig op de weg!"). Eerst volgde nog een éénjarige cursus in Zwolle, daarna de 4-jarige MO-A-opleiding Theologie in Amsterdam, gevolgd door nog eens 4,5 jaar in Utrecht, waar ze afstudeerde in Theologie en Samenleving.

Ze wilde van begin af aan het pastoraat in, maar – zo werd haar gezegd – daarvoor moest ze nog een jaar verder studeren in Utrecht; daarna liep ze stage bij Uitgeverij Kok in Kampen. En in 1996 kwam ze dan eindelijk daar terecht, waarvoor ze in '83 aan het hele traject begonnen was: ze werd pastoraal medewerker in Steenwijk en het gezin verhuisde naar Munnekeburen.

"Ik heb naar eigen inzicht invulling aan mijn werk gegeven. Het contact met mensen vond ik het belangrijkste, dus ben ik bij heel veel mensen op bezoek geweest. En de mensen hadden daar ook behoefte aan, ze waardeerden het wel." Ook vanuit Mildam heeft ze deze contacten nog lang onderhouden; zelfs nu er is nog iemand, die ze regelmatig bezoekt.

Naast haar gezin en haar studie was ze bijna twintig jaar cantor. Een cantor is een (voor)zanger in de kerk, iemand, die bijzonder goed kan zingen en zo de andere kerkgoangers met de zang meeneemt. Muziek is ook belangrijk in Boukjes leven, want zingen maakt blij. Alle kinderen in het gezin Nijholt hebben dan ook muzikles gehad; haar zoon heeft van de muziek zijn werk gemaakt. Hij speelt trombone en is net als freelancer begonnen met muziek- en theaterles nadat hij negen jaar in het Willem Breuker Kollektief gespeeld had.

Dan komt haar interesse in taal weer naar voren: "Als pastoraal medewerker heb ik veel dingen binnen de kerk gezien en meegemaakt, waar ik moeite mee had. En zo ben ik dan: ik zeg het ook!"

Haar gedachten heeft ze in een column gezet, die ze naar de Leeuwarder Courant opstuurde en deze werd gepubliceerd. Zo heeft ze ongeveer drie jaren columns geschreven voor de Leeuwarder Courant, die op de opiniepagina onder 'Te gast' afgedrukt werden. Ze heeft deze columns als theologe geschreven, "maar ik was vaak ook best kritisch!" Dat heeft haar ook de nodige reacties opgeleverd; deze waren meestal positief. Het schrijven van columns is een vak apart, je moet je aan veel regels en beperkingen houden, maar hierdoor leer je natuurlijk ook!

Een heel ander soort schrijven is het schrijven van cabarettteksten. En ook dat heeft Boukje gedaan. "Toch ontstonden in het begin deze teksten uit dezelfde behoefte om de dingen te benoemen, die mij opvielen of waarvan ik dacht: moet dat nu zo?" Toen ze een aantal teksten had, sommige op bestaande muziek, sommige geheel nieuw, vond ze een vriendin, die met haar een cabaretprogramma wilde opzetten; daarbij toonde een accordeoniste zich bereid, hen te begeleiden. "Als je cabaret wilt maken, moet je ook een regisseur hebben; iemand, die van buitenaf kijkt en kritisch beoordeelt of er ook samenhang is en of de overgangen logisch zijn. Hij moet er dan als het ware een geheel van vormen." Deze regisseur vond Boukje in Hette van der Wal.

In 2001 traden ze voor het eerst op onder de naam 'Flinters' (www.flinters.nl). En ja hoor, ze hadden succes! Maar het eerste programma was geen lang leven beschoren, haar collega haakte af. Samen met Hette van der Wal vormde ze een nieuw duo. Ze speelden in totaal twee programma's waarmee 'Flinters' het hele noorden van het land (tot Amsterdam) bereikte. Helaas stopte 'Flinters' twee jaar geleden; ziekte en mindere belastbaarheid (niet van Boukje!) waren daar de oorzaak van.

Boukje heeft ook meegezongen in het koor van het openluchtspel (2004), een leuke ervaring. Later was er nog een reünie in de voormalige 'Grovestins', waarbij ze, samen met nog iemand van het koor, een lied met eigen tekst zong; dat vond ze heel leuk om te doen.

Door deze bezigheden leer je natuurlijk wel mensen kennen, raak je thuis in een nieuw dorp, in dit geval Mildam. Zij was ook de eerste en enige, die op de oproep in een nieuwsbrief van Plaatselijk Belang reageerde, waarin redactieleden voor een nieuw op te richten dorpskrant gevraagd werden. En, eerlijk waar, dit zei Boukje: "Nu, na deze verhuizing zal ik de dorpskrant en de redactievergaderingen het ergste missen!" (Maar wij haar ook!)

Bertus en Boukje zijn verhuisd, omdat ze graag in een plaats met een supermarkt en in een huis met een slaapkamer op de begane grond wilden wonen. En vervelen zal Boukje zich niet zo gauw: Bertus is nu haar hobby, maar hij heeft stevige concurrentie: ze zit graag achter de computer, ze verzamelt cd's en dvd's, gaat nordic walken, zit bij een leeskring en blijft bezig met taal, ook al is dat nu meer in familiekring. Bent u benieuwd naar haar stukje in deze krant: zie het artikel hieronder.

Lily Tola

MILDAMSTER OM UTENS

Verhuizen

Sinds afgelopen zomer wonen wij in Nieuwehorne. Na een periode van ongeveer zes jaar in Mildam gewoond te hebben vonden wij, om meerdere redenen, dat het tijd werd om te verkassen. Maar je kunt nog zoveel plannen maken, als je je huis niet verkoopt gaat dat niet zo gemakkelijk. Drie jaar hebben we moeten wachten voordat een serieuze koper zich meldde. En zoals ieder heeft kunnen waarnemen, hebben de nieuwe bewoners zich inmiddels genesteld. Wij wensen hen toe dat ze er net zo prettig zullen wonen als ook wij gedaan hebben.

Inmiddels is de verhuizing achter de rug. Het open afladen, het heen en weer rijden en alle stress daarom heen is voorbij. De verhuisdozen zijn uitgepakt en terugbezorgd bij de eigenaar. De gezichten staan weer op mooi weer.

Toch heeft verhuizen-en-al-wat-daarbij-komt-kijken, naast die drukte en al dat ongemak, iets spannends en opwindends. Je wordt weer even dat kind dat op zolder mag spelen en grote ontdekkingen doet. Wat kom je niet allemaal tegen? Oude foto's en brieven, spulletjes die al jaren op zolder staan en waarvan je niet het vermoeden had, ze nog te hebben. Maar waar moet je er mee naar toe? Je hebt het idee ruimte tekort te komen in het nieuwe huis.

Natuurlijk... de kinderen zullen misschien wat kunnen gebruiken en zo niet, dan is er altijd nog Marktplaats of de Lege Knip.

Bij het zien van al die spullen komen de herinneringen weer boven. Je wordt een beetje weemoedig, want als je verhuist laat je iets achter: een stuk van je leven, een vertrouwd huis, goede burens, een mooie omgeving. Maar je krijgt er ook iets voor terug; zoals in ons geval een mooi huis, een grote tuin en opnieuw een prachtige omgeving. Je gaat een onzekere toekomst tegemoet in een dorp waarvan je nog maar moet afwachten of je er thuis zult voelen.

Want ook al is er een supermarkt en ook al hebben we een slaapkamer op de begane grond, als je er niet prettig en geaccepteerd voelt, dan zal het moeilijk worden. Maar tegelijk is het een uitdaging. Je volgt je gevoel, je hart en ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet. Natuurlijk, ik hoor het u zeggen, hier laat je wat en daar vind je wat.

Wij hebben in Mildam heel veel achter moeten laten, negatieve, maar vooral positieve zaken. Negatief was o.a. de bodemverontreiniging onder ons huis en ons jarenlange gevecht hierover met de gemeente. Ook het woon-werkverkeer, dat in de loop der jaren alleen maar toenam, hebben wij niet als erg prettig ervaren. Maar positief waren de vriendschappen, een heerlijk huis, fijne burens waar je nooit tevergeefs een beroep op deed, een prettige woonsfeer en niet te vergeten: de redactie van de Mildamster Brêge. Daarmee heb ik heel prettig samengewerkt! Ik zal het vergaderen, het e-mailverkeer, maar vooral de humor die bij beide zo'n belangrijke plaats innam, missen.

Ongetwijfeld zullen wij in Nieuwehorne opnieuw veel vinden. Aan ons zal het niet liggen!! Maar één ding is voor ons wel duidelijk geworden:

Verhuizen? Nooit weer!!!

Boukje Nijholt

Buurtcoördinatoren

Bruggelaantje/Milhoes/De Karn:	Koene Bik, De Karn 19
Schoterlandseweg (west):	Janny Jongedijk, Schoterlandseweg 33
Schoterlandseweg (oost):	Rykele Hoekstra, Schoterlandseweg 85
Van Aylvalaan/De Wissel:	Piet Riemersma, Van Aylvalaan 22
Molenlaan:	Sietse van Dijk, Molenlaan 22
De Dobbe:	Ruth Samm, De Dobbe 27
Yntzelaan/Weversbuurt:	Peter Dral, Weversbuurt 17
Verzetslaan:	vacature

Jan Kuiper en Toine Daelmans klaren de klus

Na een uurtje zwoegen kan de klok naar beneden worden getakeld.

Blikstienders net sa hurd Toine

Blij dat ze ons niet met hooivorken op wachten

Myn tjennnen

Kom kom nog een klein stukje Toine

Jochum Hendricken en Dirck Roeleffsen kerkvooghden tot Hornster Swaegh. De tenen van Jan kuiper zijn ook nog heel

De klok van de draagbalk halen valt tegen

Dit is een
oude jonge!
1688

1 2 3 hup
dik 200 kg
op een steek-
karretje

Kijk deze klok gaat
weer naar Hoornsterzwaag
waar hij al drie eeuwen
heeft gehangen

De oorspronkelijke Mildammer luiddklok heeft de 2de wereldoorlog niet overleefd. De klok die vanaf 1979 in Mildam hing is afkomstig van de in 1972 gesloopte klokkenstoel van Hoornsterzwaag. Plan van de klokkenruil in een notendop: De klok uit Mildam gaat terug naar Hoornsterzwaag. Nieuweschoot krijgt na restauratie zijn historische klok terug. (Die staat nu in het museum Willem van Haren) De klok uit 1986 die nu in Nieuweschoot hangt kan dan naar Mildam.

voorzichtig
Jan het gras
is net gemaaid

Die zien we
hier nooit weer
terug

Sietse van Dijk

De klokkenstoel van Mildam

In de Mildamster Brêge van november 2006 heeft Henk Hidding een artikel geschreven over de klokkenstoel van Mildam. Toen al waren er geruchten dat de klok in de klokkenstoel van Mildam – afkomstig uit Hoornsterzwaag - terug zou gaan naar Hoornsterzwaag.

En dat is kortgeleden gebeurd, zoals u uit het beeldverhaal (*zie pagina's 10 en 11*) van Sietse van Dijk kunt opmaken.

Ook Berend Krekt heeft hierop ingespeeld met zijn cartoon.

BK'68

De Blêdeklaauwer

Waar-o-waar is dit plekje?

Waar had uw fotograaf de foto's uit de vorige Brêge gemaakt? Inderdaad in Katlijk: het haantje op de toren van de kerk. Drie mensen hebben het goed geraden. Dit betekent dat het een spannende finale wordt dit jaar.

De stand in onze laddercompetitie ziet er nu als volgt uit:

P. Balstra-Van Essen	1p	R. Hoekstra	1p
Henk Feenstra	1p	Maaïke Holtrop	3p
Joh. Hoekstra	3p	Theo Janssen	1p
Marja Hoekstra	1p	Pietsje Koen	3p

Deze keer zijn er 2 punten te verdienen, dus alle deelnemers kunnen nog op een gezamenlijke eerste plaats eindigen.

De nieuwe foto's

Foto 1 moet niet zo moeilijk te raden zijn. U moet natuurlijk wel gaan wandelen in en rond Mildam met deze Brêge in uw hand. Op foto 2 ziet u een echte regenwaterbak zoals beppe die vroeger had. Mooi zacht water voor de thee en voor het lappen van de ramen. Deze is niet zichtbaar vanaf de openbare weg, maar staat wel op vrij toegankelijk terrein.

Foto 1

Foto 2

De **nieuwe** foto's zijn weer ín of in de buurt van Mildam gemaakt. Herkent u de plekjes, mail dan het adres of een omschrijving van de plekjes naar: DorpskrantMildam@chello.nl.

Oplossingen kunt u ook schriftelijk inleveren bij: Sietse van Dijk, Molenlaan 22, Mildam.

De oplossingen kunnen tot uiterlijk **6 weken** na het verschijnen van de krant bij ons worden ingeleverd.

Sietse van Dijk

NIEUWE INWONERS

Nieuwe inwoners

In diverse huizen in Mildam zijn nieuwe of andere bewoners gekomen:

Bruggelaantje 3	Sietse Dijkstra (Hij woonde eerst aan de Verzetslaan.)
Bruggelaantje 5	Rudolf de Jong en Yvonne v.d. Camp en hun zoontje Rinse
De Dobbe 10	Luuk Nicolai en Idske de Jong
Schoterlandseweg 4	Anne de Jong en Jolanda Wijnja
Schoterlandseweg 54	Harm Betten en Gerda v.d. Heide
Verzetslaan 7	Henco Jonker en Hanneke van Hooijdonk
Verzetslaan 9	Jeffrey en Marjan Wijngaard met hun kinderen Luca en Zoë (Zij woonden eerst aan de Schoterlandseweg.)
Weversbuurt 15	Ypie Hospes (Zij gaat weer in haar geboortehuis wonen.)

Langs pelgrimswegen naar Santiago de Compostela

St.Jacobs Fietsroute

Hoe krijgt iemand het in zijn hoofd om van Haarlem - in ons geval van Harlingen - naar Tours in Frankrijk te fietsen: 1150 km. Ja, je houdt van fietsen, het lijkt je leuk, het is een uitdaging en dan doe je het.

Eerst een stukje geschiedenis.

In Galicië, het Keltenland ten noorden van Portugal, ligt niet ver van de Atlantische kust de pelgrimsstad Santiago de Compostela. Van oudsher wordt hier door de Christenen de apostel Jacobus de Meerdere (Sant Iago) vereerd. Al in de negende eeuw trokken pelgrims, ook uit onze streken, naar het vermeende graf van St. Jacob en de stroom pelgrims nam ieder jaar toe. Vooral toen St. Jacob door de Spanjaarden verheven werd tot patroon van de herovering van het Iberisch schiereiland op de Moren. Op het hoogtepunt van de faam van Santiago, in de twaalfde eeuw, gingen jaarlijks zo'n half miljoen pelgrims naar de stad. En dát op een West-Europese bevolking van vijftig miljoen!

Doordat er zoveel pelgrims uit heel Europa naar Santiago vertrokken, zijn er veel routes ontstaan. Een daarvan begint in **Haarlem**. Deze stad was als verzamelpunt niet alleen populair bij pelgrims die uit Amsterdam en Alkmaar vertrokken, maar ook bij degenen die per boot of lopend uit Scandinavië aankwamen. Hier vormden ze groepen, omdat samen reizen gezelliger en veiliger was. Onderdak vonden ze in het St. Jacobs Godshuis, waarvan de gebouwen er nog grotendeels staan. Een interessant punt dus voor het begin van de fietsroute. We zullen ons verder niet met de geschiedenis bezig houden, we gaan fietsen.

Wij - een fietsvriend uit Harlingen en ik - vertrokken op 9 juni jl. 's morgens om 9.00 uur vanuit die stad naar Haarlem. De fiets was bekapt met 17½ kg bagage, dus toen ik het geheel de stoep afschoof dacht ik wel even: "Moet ik dit allemaal vooruit fietsen?". Maar het viel me uiteindelijk erg mee. Voor de wind, het zonnetje er bij en vóór je het weet ben je de **Afsluitdijk** over.

Vlak vóór de Afsluitdijk

Het voormalig eiland Wieringen is een 'plaatje' om te fietsen, evenals het schitterende duinlandschap langs de Noordzee. Tegen 5.00 uur 's middags waren we in Haarlem, waar we de nacht hebben doorgebracht bij **'Vrienden op de fiets'**. Dat is

een aanrader voor mensen die bijvoorbeeld een trektocht op de fiets door Nederland willen maken. Voor € 17,- per persoon kun je bij particulieren overnachten en ontbijten.

De volgende morgen vertrokken we uit Haarlem; de route begint nabij het centrum in het Burgwalgebied, gelegen aan de oostkant van een bocht in het Spaarne. De gevel van het gebouw nr. 8-10 draagt de steen van het voormalige St. Jacobs Godshuis. De route gaat naar Lage Zwaluwe bij Breda. Een prachtige tocht door mooie dorpjes en natuurlijk steden als Leiden en Dordrecht en niet te vergeten het polder- en waterlandschap van Zuid-Holland.

Fietsen in **België** is soms nét weer even anders dan in Nederland. Soms wordt de fietser een beetje aan de kant gedrukt - wegen zijn dikwijls matig onderhouden - maar in Vlaanderen heeft het asfalteren van jaagpaden langs kanalen en ex-spoorbanen een grote vlucht genomen, heel plezierig voor fietsers. Je fietst er schitterend langs het riviertje de Mark, langs de Dender en de Schelde. Echt een belevenis. Onderweg tref je vaak mensen die de route ook fietsen. Soms fiets je dan eindigen samen, tot jij stopt of zij stoppen en dan zie je ze de volgende dag opeens weer.

Grenspaal België

In Frankrijk maakt de Jacobsroute overwegend gebruik van 'Routes departementales', platte landswegen met weinig verkeer. De Franse automobilist stelt zich meestal heel vriendelijk op tegenover fietsers.

Wij vonden de mensen trouwens over het algemeen erg aardig en behulpzaam. Als we bijvoorbeeld met de kaart in de hand stonden om te kijken of we goed zaten, stopten er heel vaak automobilisten die dan zeiden: "Je moet daar langs". Ze kenden de route, want er kwamen bijna dagelijks fietsers langs.

In Frankrijk hebben we ook prachtig gefietst, door het heuvelland en langs de Schelde, de Loir en de Loire. We kwamen vaak door leuke, maar stille dorpjes. Geen mens te bekennen, maar dat is vaak zo in Franse dorpen, weet ik uit een jarenlange ervaring.

Dat je in Frankrijk heerlijk kunt eten en drinken, is gevoeglijk bekend; wij hebben het op de Franse boerderijen, in de pensions en hotelletjes waar we overnachtten, weer meegemaakt. Gerechten van de streek, heerlijke salades en natuurlijk de wijnen. Geweldig! Het was maar goed dat we de volgende dag weer moesten fietsen, want anders...

Onderweg kom je de mooiste en indrukwekkendste gebouwen tegen, zoals bijvoorbeeld de **Kathedraal van Chartres**. Zoiets móet je natuurlijk wel bekijken.

Na gemiddeld per dag zo'n honderd km gefietst te hebben, kwamen we op vrijdag 20 juni in **Tours** aan. De aankomst is een belevenis! Tours is een prachtige stad, maar omdat ik er al eens eerder was geweest en de stad toen al had bekeken, zijn we dezelfde middag met de sneltrein naar **Parijs** vertrokken.

Je komt daar aan op station Austerlitz en dan moet je per fiets naar station Du Nord. Je mag namelijk niet met de fiets in de metro. Door Parijs fietsen is echt een aparte belevenis. Er liggen fietspaden door de stad, ook langs de Seine. Het was half zes, dus razend druk, maar toch waren we in een mum van tijd bij Gare du Nord. Anderhalf uur later vertrokken we met de TGV naar Lille. Dat gaat vreselijk snel. Als je dan later in een gewone sneltrein zit, is het alsof je stilstaat.

De volgende morgen, 21 juni, zijn we weer per trein vertrokken van Lille via Antwerpen naar Amsterdam. Daar hebben onze echtgenotes ons met de auto opgehaald.

Het was een geweldige fietstocht, dus wat let u!

Grietus Brouwer

De wulk en de Jacobsappel

In jaargang 3, nummer 1, schreef Ab Slager een aardig stukje over het Jabikspaad, dat ook door Mildam komt via de Molenlaan. Het is een wandelroute die loopt van St. Jacobiparochie naar Hasselt (NW-Overijssel) en onderdeel is van de pelgrimsroute naar Santiago (= Sant Iago = Sint Jacob) de Compostela in Noord-Spanje. Volgens overleveringen zou hier de apostel Jacobus zijn begraven. Deze route bestaat in Friesland sinds 12 mei 2000 en sluit aan op andere Europese Jacobswegen. In Noord-Friesland heeft de route een westelijke kant (door Franeker) en een oostelijke kant (door Leeuwarden), die samenkomen in Jirnsom.

De bewijzing van het pad is d.m.v. bordjes waarop de wulk staat. **Waarom de wulk?** De wulk is een oud pelgrimssymbool en komt bovendien veel aan de waddenkust van Friesland voor. Dit schelpdier heeft een onderste, middelste en bovenste winding, die symbolisch staan voor resp. het lichamelijke, het morele en het geestelijke niveau. Je zou het niet zeggen, want biologisch gezien is de wulk een roofslak (de torenvalk onder de weekdieren). Op de putdeksels in de Jacobstraat in Leeuwarden staat dit symbool ook.

Eén van de hoogtepunten van deze pelgrimagetocht is de basiliek Saint-Madeleine in Vézelay (Noord-Frankrijk), die op de werelderfgoedlijst van de Unesco staat. Op onze vakantie in juni 2001 hebben we deze basiliek bezocht. In de kathedraal werd juist gezongen door monniken in witte gewaden. Tijdens dit zingen brak er een zwaar onweer los, waarbij het water van het dak gutste en het licht uitviel. Hierdoor ontstond een zeer bijzondere sfeer!

Ab schreef ook over de (Sint)**Jacobsappel**. Het is een oud ras - waarschijnlijk afkomstig uit Rusland - dat al in de 19^e eeuw in Frankrijk werd geteeld. Deze appel wordt ook wel Blanke Madeleine genoemd, omdat het een enigszins doorschijnende bleekgroene of lichtgele appel is. Deze appel is vroeger rijp dan veel andere rassen en kan al in de maand juli geoogst worden. Dus inderdaad omstreeks 25 juli, de feestdag van de heilige St. Jacob.

Henk van der Kam

Entree: gratis

Consumptie (drankje) voor de kinderen: € 1,-

FEEST MEE!!

DISCOPARTY!!!

Op vrijdag 3 oktober van 19.00 - 23.30 uur.

Voor kinderen van 6 tot 16 jaar!

in

Hof van Schoterland te Mildam

En dit alles met de enige echte DJ's van Walk of Life

* Er is de hele avond iemand van het Plaatselijk Belang Mildam aanwezig.*

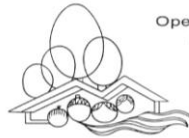
Contact →

Willy van der Zee (0513) 62 10 35

Rjim de Jong (0513) 68 14 11

Tjongerschool Mildam

www.tjongerschool.nl
administratie@tjongerschool.nl
Gecertificeerde Daltonschool

Openbaar Basisonderwijs
Tjongerschool
Mildam

Bericht van de Tjongerschool

Start schooljaar

Na een vakantie met in Nederland nogal wisselvallige weersomstandigheden, is het een feest (bijna) alle kinderen terug te zien. Wij hebben er weer zin in. Samen met de kinderen hopen we er een mooi schooljaar van te maken. Op dit moment spelen dagelijks 112 kinderen op het schoolplein.

Wordt uw kind dit schooljaar 4 jaar en bent u op zoek naar een basisschool voor uw kind, neem dan gerust eens contact met ons op. Wij willen onze school en de manier van werken graag laten zien. Informatie kunt u ook vinden op www.tjongerschool.nl.

BSO-box

Het heeft even geduurd, maar onlangs heeft de gemeente Heerenveen de bouwvergunning afgegeven voor het plaatsen van de BSO-box (Buitenschoolse Opvang). Hierin worden kinderen na schooltijd opgevangen door medewerkers van 'Kinderwoud'. Deze 'box', een chaletachtig gebouw, wordt geplaatst tussen de sportkantine en de school, halverwege het voetpad.

Na een periode van intensief overleg is het gelukt één van onze onderwijsassistenten, juf Trudy, ook aan te stellen als medewerkster van Kinderwoud. Hierdoor kan de pedagogische lijn van school tot in de BSO worden voortgezet. Voordeel voor de kinderen is dat het aantal gezichten, waar ze op één dag mee te maken krijgen, wordt beperkt. En... de leerlingen hoeven na schooltijd niet meer met de taxi te reizen.

Verkeersveiligheidslabel

Een aantal jaren geleden waren we de eerste school in de gemeente Heerenveen die het verkeersveiligheidslabel in ontvangst mocht nemen. Nu heeft een herijking plaatsgevonden en kunnen we melden dat dankzij een actieve verkeerscommissie, bestaande uit ouders, we nog steeds het predikaat 'verkeersveilige school' mogen voeren.

Op 10 september jl. heeft de verkeerscommissie - in samenwerking met Veilig Verkeer Nederland - een fietskeuring voor alle leerlingen georganiseerd. We hebben het zeer gewaardeerd dat ook de wijkagent even op bezoek kwam.

Namens het team van de Tjongerschouwe wens ik u veel leesplezier.

Hiltsje Leffering

ONDERWIJS

Pcbo W.A.Nijenhuischool Katlijk

(www.nijenhuischool.nl)

Nieuwe bestuurssamenstelling

In de ledenvergadering van 4 juni jl. is Theunis Akkerman na 10 jaar voorzitterschap uit het bestuur van onze schoolvereniging getreden. Met een fraai glaswerk als aandenken is Theunis bedankt voor zijn grote inzet voor de vereniging in de afgelopen jaren.

Ook Erica van der Werf heeft na 4 jaar het bestuur verlaten. Met een bloemetje werd zij bedankt voor haar inspanningen.

Aly Claus is nieuw gekozen in het bestuur.

Binnen het bestuur zijn de taken als volgt verdeeld:

- Geek Slats - voorzitter, financiën en personeelsbeleid
- Aly Claus - secretariaat, communicatie en contactpersoon voor het team
- Ria Koopmans - contactpersoon voor de oudercommissie en ledenadministratie
- Elien Hoekstra - representatie en nieuwe leerlingen
- Anko Hofstra - onderhoud en beveiliging gebouw

Ook in deze nieuwe samenstelling zal het bestuur zich inspinnen voor het algemeen belang van de school(vereniging), de kwaliteit van het onderwijs, een verantwoorde bekostiging daarvan en het bieden van goede faciliteiten voor de kinderen en het onderwijzend personeel.

Bedrijvenproject groep 7 en 8

De leerlingen van groep 7 en 8 hebben vanaf begin maart meegedaan aan het project '50 Ondernemende basisscholen Noord-Nederland' met het lespakket Djungo. Centraal in dit lespakket stond het voeren van een onderneming. Hierbij leerden de kinderen om goed met geld om te gaan.

De opdracht was om een onderneming op te zetten, een ondernemingsplan te schrijven en alle voorkomende zaken rond deze actie uit te voeren. De kinderen hebben gekozen voor een restaurant met een besteldienst. De onderneming kreeg de naam 'De W.A. Kokkies'. U hebt vast één van de medewerkers van het restaurant 'De W.A. Kokkies' aan de deur gehad met een bestellijst.

Ook hebben ze de school twee keer omgetoverd tot een restaurant en ouders en andere belangstellenden gastvrij ontvangen om gezellig bij hen te eten.

Om de inkoop van hun onderneming te bekostigen, hebben de leerlingen een lening van de Rabobank (was gelieerd aan het project Djungo) gekregen. Hiervoor hebben ze begin juni jl. een bezoek gebracht aan de Rabobank Heerenveen om hun ondernemingsplan te presenteren. De kinderen kregen complimenten voor de goed verzorgde PowerPointpresentatie. Op vrijdag 20 juni jl. hebben ze op school van een medewerker van de Rabobank een cheque van € 150,- ontvangen omdat ze hun onderneming zo goed hadden opgezet.

Survival op laatste schooldag

De leerlingen van de W.A. Nijenhuischool hebben op vrijdag 27 juni jl. het schooljaar sportief afgesloten met een survival. De oudercommissie had - geïnspireerd door het survivalweekend in De Knipe - het schoolplein, het sportveld en de bosrand achter de school omgetoverd tot een survivalcircuit.

De kinderen moesten het uitgezette parcours met onder andere de 'Indianenbrug', de 'apenhang' en 'de oversteek van de Mississippi' afleggen. De unieke ligging van de school aan de rand van Katlijk was een perfect decor voor deze zeer geslaagde buitenactiviteit.

Natuurontdekkingstocht in het 'Ketliker Schar'

Op 2 september jl. hebben leerlingen van groep 7 en 8 een bezoek gebracht aan 'It Ketliker Schar'. Onder leiding van een aantal vrijwilligers van 'It Fryske Gea' zijn ze een ochtend op pad geweest in het bos. Aan de hand van een educatief scholenprogramma van 'It Fryske Gea' ontstond er een ontdekkingstocht naar de flora en fauna in dit gebied. Het was een geslaagde ochtend.

Voor actuele zaken en andere informatie over onze school verwijzen we u naar onze website: www.nijenhuisschool.nl.

Bestuur en team van de W.A. Nijenhuisschool

SAMENLEVING

Seniorweb Nieuwehorne

Het bij 'Seniorweb' aangesloten computerleercentrum 'De Compagnons', start op **maandag 6 oktober** en **woensdag 8 oktober** a.s. in dorps-huis 'De Kiekenhof' (Molenweg 29 te Nieuwehorne) weer met **computer cursussen**. Op maandag- en woensdagmorgen kunt u van 9.00 uur tot 10.30 uur en van 10.45 uur tot 12.15 uur lessen volgen:

- Windows XP voor beginners
- Internet & e-mail
- Word I: tekstopmaak, brieven (+ samenvoegen met een adressenbestand) en opmaak van etiketten en enveloppen.

De cursussen duren 8 weken. U kunt aangeven welke morgen u het beste uitkomt. Telefonische inlichtingen en aanmelding bij:

Guus Broeren, Kalverkamp 13, Nieuwehorne
☎ (0513) 54 14 00 of mobiel 06 25 28 76 46.

Aanmelden kan ook in dorps-huis 'De Kiekenhof', in september op maandagmiddag of dinsdagmorgen tijdens de lessen.

Taal verandert

Waar 't broest

*waar altijd rust en order is
daor wellen gien gedichten*

*waar woorden dreugen in gezwieg
daor borrelt echt gien vas*

*waar 't leven lopt deur kalme voren
daor rusten pennen en gezichten*

*waar 'broest en kolkt en ropt en roast
daor schrift en dicht men pas....*

(Harmen Houtman)

Dat in een artikeltje in De Brêge een gedicht in het 'Oertsjongers' staat, is op zijn zachtst gezegd, toch wel vreemd. Maar het heeft wel allemaal met taal te maken.

Zaterdag 13 september jl. was er in het programma 'Boeken' van de VPRO een gesprek met professor Van der Horst van de Amsterdamse Universiteit. Het ging over het verdwijnen van de Standaardtaal. Ongetwijfeld herinnert u zich nog wel dat ons op school werd geleerd dat er een **A**lgemeen **B**eschaafd **N**ederlands was, dat met name in Haarlem en omgeving werd gesproken. Gelukkig heeft men het sinds de zeventiger jaren in de vorige eeuw over de 'Standaardtaal'.

Daarin is het Nederlands, gesproken door een Fries, evenveel waard als dat wat door een Limburger wordt gesproken of door iemand uit Haarlem.

En dan het gedicht van Harmen Houtman? Als je het Stellingwerfs niet zo goed beheerst en je leest de woorden, duurt het vrij lang voor je weet wat er staat. Als je de tekst hardop leest, gaat het veel beter. Professor Van der Horst gaf in zijn verhaal het voorbeeld dat de monniken in de Middeleeuwen de boeken hardop lazen.

Lastig natuurlijk als iedereen een ander boek had, maar in het klooster had elke monnik zijn eigen cel en de buurman hoorde je dus niet. En of het nu 'paart' of 'paard' was, bij het uitspreken van het woord hoor je geen verschil.

De **spelling** was in die tijd dan ook niet van belang. Die begon pas belangrijk te worden na de uitvinding van de boekdrukkunst en nog meer in de loop van de 16de eeuw. Hoewel, eigenlijk duurde het tot in de 19de eeuw voordat spelling, zoals wij die nu kennen, ontstond. Ons is die spelling en ook de grammatica als belangrijkste van het Algemeen Beschaafd Nederlands bijgebracht.

In het 'Journaal' ná 'Boeken' werd een jongetje van omstreeks acht jaar gevraagd hoe hij dacht over de verzakkingen in Amsterdam bij het aanleggen van de nieuwe metrolijn. Het joch hield een heel verhaal. Duidelijk en 'to the point'.

Het valt me op, dat kinderen vrijer zijn en zich beter uit kunnen drukken dan wij vroeger. Op school wordt steeds meer aan spreekvaardigheid en voordracht gedaan. Ook de tv zal zijn invloed daarop hebben. Ik denk, dat je er ook verder mee komt dan met de vraag of het nu 'groter dan' of 'groter als' is.

Taal verandert dus en dat zal steeds verder gaan. Volgens Van der Horst zal de oude taal nooit weer terugkomen en zal het schrijven steeds fonetischer worden. Daar hebben we nu ook al behoorlijk mee te maken als we sms-berichtjes lezen. Bijvoorbeeld: het cijfer 4 betekent vaak 'voor' in sms-taal. Maar het houdt wel in dat je ook Engels moet kennen. Het leren van een vreemde taal, en dan vooral Engels, is heel belangrijk.

En de grenzen van de taal dan? Met name aan het eind van de 18de en het begin van de 19de eeuw zijn die grenzen vastgelegd. Dat had te maken met het steeds sterker wordende nationalisme, waardoor je bijvoorbeeld in Glanerbrug (bij Enschede) Nederlands sprak en in het twee km verder gelegen Gronau, Duits. Ook binnen de natie was de taal van groot belang; denk maar aan de vijftiger jaren. Fries mocht niet gesproken worden in de kerk, op het stadhuis en dergelijke. Bij de ouderen onder ons ligt 'Kneppelfreed' nog wel in de herinnering... Maar zo was het ook wel een beetje met Mildam en 'de ginne kaante'.

Tegenwoordig komt er wat verandering. Je kunt met Gronings in een groot deel van Noord-Duitsland terecht.

Ab Slager

"Eet smakelijk!"

De spiegel van moeder stond boven op de kast. De ovale spiegel, net zo groot als een gezicht, was rondom roodgelakt en de houten achterkant ook. Hij had twee pootjes en stond op een klein kastje met verschillende laatjes.

Aan deze mooie spiegel mochten wij van moeder niet komen. Dat deden wij als zij weg was. Ik kon erbij komen soms met behulp van de nieuwe kruk van de naaimachine of met het klimmen op de open lades van de kast; dan kon ik fijn spelen. Toen ik iets groter was, duwde ik, op mijn tenen staande, de spiegel een beetje naar beneden, zodat ik op afstand mijzelf kon zien.

Wat een lelijk meisje zag ik! Toen wist ik niet dat die spiegel wat vervormde en dat je daardoor een verkeerd beeld kreeg.

Sinds die tijd leefde het arme meisje met het complex van het 'lelijke eendje'.

Op school zag ik mooie meisjes en ik vond mijn zusters mooier dan ik. Bovendien vroeg ik me af of ik wel een echt kindje van mijn ouders was, omdat ik een andere bloedgroep had dan mijn moeder en zusters.

Toen mijn vader iets zei over de 'individuele schoonheid', durfde ik niet te vragen wat het betekende. Ik dacht dat hij een lelijk meisje bedoelde en dat ik van binnen mooi moest zijn.

Daarom had ik lange tijd een hekel aan het woord schoonheid. Toch hield ik van mooie dingen en beelden in de natuur. Ik kijk nooit alleen naar de buitenkant van de mensen. Want binnenin, je natuur, de kern is het allermooiste.

Michiko Sugawara

Na het afstuderen van mijn man, vertrokken wij in 1977 voor de FAO (Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties) naar het buitenland. Toen we met verlof gingen naar Nederland, beseften we hoe gelukkig men in Nederland is en wat een luxe er bestaat. Naar aanleiding daarvan schreef ik na terugkomst onderstaand stukje in het tijdschrift Elsevier.

Nederlanders, mopper wat minder

Al máánden waren we er mee bezig, druk met alle voorbereidingen. "Wat nemen we mee, wie past er op het huis en zorgt voor de hond en onze poes, die weer eens zwanger is? Welke cadeautjes kopen we?" Ja, want we gingen niet zómaar met vakantie, maar eindelijk naar het in onze ogen meest fantastische vakantieland... Wat je daar allemaal zou kunnen doen, bekijken, kopen, lekker eten, geweldig.

Eindelijk brak onze vertrekdag aan. We waren na een wat onrustige nacht veel te vroeg wakker. Allemaal nog even douchen, nieuwe kleren aan, koffers dicht, ontbijten, koffie, tja... en toen was het nog maar elf uur, terwijl het vliegtuig pas om vier uur zou vertrekken. De uren kropen voorbij, maar uiteindelijk was het dan zover. Een vriend bracht ons weg in een hobbelende jeep, tot het dak volgepropt. Een haastig afscheid, koffers afgeven en daar gingen we dan door de douane. De reis was écht begonnen!

De vlucht duurde lang, maar ieder uur kwamen we dichterbij. "Fasten seatbelts", klonk het ineens duidelijk. Zou er iemand zijn om ons af te halen? Wat voor weer zou het zijn? Daar liepen we, moe en verreisd, maar ó zo blij door de slurf. Een heerlijke ijskoude lucht kwam ons tegemoet, er lag zelfs een beetje sneeuw buiten. En ja hoor, we werden afgehaald. Er volgde een wat chaotische begroeting door natte, ontroerde familieleden. Wat voelden we ons welkom! We waren er eindelijk: Nederland.

Wat een weelde, wat een luxe na lange tijd in ontwikkelingslanden. Al waren we zelf Nederlanders, we keken met buitenlandse ogen en wat we allemaal zagen... prachtige musea, schone straten, vuilniswagens die, zomaar, ook alweer schone vuilniszakken ophaalden.

Er was water, dat je echt uit de kraan kon drinken, zonder het risico dysenterie, tyfus, cholera en andere ellende op te lopen. Betrouwbaar ijs, eetbare sla, heerlijk!

En al zorgden we er voor altijd lucifers en een kaars bij ons te hebben, nooit viel het licht uit en altijd weer was er water. We moesten ons ineens weer aan de verkeersregels houden en de agenten waren niet eens om te kopen.

We bezochten attracties die alle toeristen bezoeken, maar die we, toen we nog in Nederland woonden, nooit hadden bekeken. En toch zijn ze zo de moeite waard. Het weer slecht? Och, altijd zon, altijd warmte is ook niet alles. Ja, we genoten, maar soms dachten we weer even aan de mensen daar, nooit in staat zich maar een tiende van deze luxe te permitteren. Sukkelend met zieke kinderen, ongedierte, honger en armoede.

Nee, maakt u zich maar geen zorgen, we vragen niet om geld of hulp. Het enige dat wij zo graag zouden willen zeggen is: Nederlanders, mopper eens wat minder en besef hoe rijk jullie zijn!

Dorothy Vel

SAMENLEVING

Gasrotonde

De **Nederlandse Gasunie** bestaat sinds 1963. Het 45-jarig jubileum is net gevierd. Ik weet nog dat er berichten in de krant stonden over de vondst van de grote **gasbel** bij **Slochteren**.

Het begon in 1959 bij het dorp Kolham. Het gas zat op een diepte van bijna 2700 m onder het land van boer K.P. Boon. In de jaren erna bleek de gasbel steeds groter en steeds meer gas te bevatten. Oorspronkelijk was hij 3.000 miljard m³ groot. Bijna heel Nederland werd op het aardgasnet aangesloten. Ons gasfornuis, dat tot dan toe op butagas had gebrand, moest worden aangepast. Wij in Zuidoost-Drenthe vroegen ons toen af hoe lang het zou duren voordat het gas helemaal op zou zijn. Met de turf was dat juist zo'n beetje het geval. "En meester, wat moeten we als het gas op is?" De hoofdmeester wist het niet, maar dacht dat de mensen wel weer wat anders zouden vinden.

In het begin werd er even gedacht dat we het gas nauwelijks op zouden krijgen, want de kernenergie kwam er aan. Joseph Luns (de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken) verkocht het gas voor 4 cts/m³ aan de Italianen om dat land te behoeden voor het communisme. De koude oorlog was op zijn hevigst en werd voor een deel uitgevochten met 'warm' gas uit Nederland. Verder werden er leidingen gelegd naar Frankrijk en Duitsland.

Foto van het tracé van een gasleiding in Frankrijk; dezelfde (gele) markering als in Nederland.

Er wordt de laatste jaren in Nederland en het Nederlandse deel van de Noordzee per jaar bijna 80 miljard m³ gas uit de bodem gehaald. Ongeveer de helft hiervan komt uit Slochteren. De voorraad gaat nog ongeveer 20 jaar mee. Dan is het op.

De **Gasunie** is sinds 1963 uitgegroeid tot een gastransportbedrijf dat jaarlijks meer dan 95 miljard kubieke meter gas transporteert. Gasunie is eigenaar van een hogedruk leidingnet van bijna 12.000 kilometer, in Nederland en Noord-Duitsland, met vele tientallen stations en installaties om het gas op druk te houden en op de vereiste samenstelling te brengen. Het gas buldert met een snelheid van ongeveer 80 kilometer per uur door de leidingen. Het net heeft circa 1.100 gasontvangstations. Door het op export gerichte leidingnet wil Gasunie gas uit o.a. Noorwegen en Rusland doorvoeren naar andere landen. Gasunie wil van Nederland als het ware de **gasrotonde** van West-Europa maken.

Om die gasrotonde werkelijkheid te laten worden, is er twee jaar geleden een leiding van Grijpskerk (Groningen), door Friesland, het IJsselmeer, de kop van Noord-Holland en de Noordzee naar Bacton in Engeland gelegd.

Gas uit Rusland loopt door een leiding in de Oostzee naar Greifswald in Duitsland. Van daar is een leiding naar Emden gelegd en van Emden wordt er de komende jaren een leiding onder de Eems door gelegd naar Termunten bij Delfzijl. Russisch gas gaat dan vanuit Emden via Termunten het Nederlandse net in. In Nederland wordt er door Gasunie voor dit gas - om het weer uit te kunnen voeren én voor enkele andere projecten in 2008 tot en met 2011 - 450 kilometer nieuwe leiding aangelegd.

De aanleg van terminals voor vloeibaar aardgas, o.a. in aanleg op de Maasvlakte en mogelijk ook in de Eemshaven, past in het rotondeverhaal. Via zo'n terminal kan jaarlijks 9 miljard m³ gas worden aangevoerd. Het vloeibare gas neemt 600 x minder plaats in dan gewoon gas.

Om ook in de winter voldoende gas te hebben, wordt er in de zomer gas geperst in lege gasvelden bij Alkmaar, Grijskerk en Langelo bij Norg. Bij Zuidwending in Groningen wordt gasopslag aangelegd in holten in het steenzout (under ground storage of UGS). Hier wordt het gas onder hoge druk in zoutcavernes geperst (zoutcavernes zijn grote ruimten in het steenzout). Deze opslag is bedoeld voor kortdurend piekgebruik (190 miljoen m³).

Alles bij elkaar worden er naar schatting enkele miljarden euro in gasinfrastructuur geïnvesteerd. Hoe lang het duurt, invoer van aardgas uit het buitenland, gebruik in eigen land en doorvoer naar andere buitenlandse landen? Dat weten we nu nog niet. Net als de hoofdmeester 45 jaar geleden, denk ik dat er wel weer wat nieuws wordt bedacht. En de turf is nog steeds niet helemaal op!

Henk Hidding

FEUILLETON **Deel 3**

Feuilleton

Hij was bijzonder nieuwsgierig wie er aan de andere kant van de lijn zou zijn. Iemand met een zwoele stem nam op met de woorden: "Zo, Valentino, je hebt de rozen dus gevonden?"

Hij peinsde zich suf om zich de stem te herinneren, maar die kwam hem niet bekend voor... "Wie ben je?", vroeg hij.

"Dat zul je zelf kunnen zien; ontmoet mij vanavond om acht uur in hotel 'Het Witte Paard'; je herkent mij aan mijn rode kleding. Tot straks...!!!"

Toen hij op de klok keek, zag hij dat hij nu toch zeker te laat op zijn werk zou komen. Hij kleepte zich vlug verder aan en haastte zich naar zijn auto. Natuurlijk belandde hij in een file, zodat het nog later werd en zijn collega's hem wat vreemd aankeken, toen hij eigenlijk geen reden kon noemen voor zijn late komst. Het viel hem niet mee om zijn aandacht bij zijn werkzaamheden te houden. De hele dag spookte hem weer die stem door het hoofd, wie kon dat toch zijn???

Die avond smaakte zijn eten hem helemaal niet, van de zenuwen was de trek totaal verdwenen. Daarna trok hij bijna al zijn kleren uit de kast maar kon niet goed beslissen wat hij aan zou trekken. Uiteindelijk koos hij voor een vlot zwart kostuum met een rood overhemd. Al om half acht zat hij kant en klaar in zijn auto om naar 'Het Witte Paard' te gaan. Toen hij daar aankwam, viel hem iets bijzonders op. Er lag een rode loper voor de ingang en ook het personeel was in het rood gekleed. Wat was dit.... het leek wel of hij in een film terecht was gekomen!

Bij de bar zat een beeldschone vrouw, alleen. Zij was gekleed in een prachtige donkerrode lange avondjurk met daarbij elegante donkerrode naaldhakken. Toen ze hem zag, gooide ze haar lange kastanjebruine haar naar achteren en lachte: "Daar ben je dan!"

Nog altijd wist hij niet wie ze was en waarom hij die rozen had gekregen. Voor het eerst van zijn leven was hij sprakeloos en vroeg haar stamelend hoe haar naam was. Meteen herkende hij die zwoele stem van de telefoon toen ze zei: "Noem mij maar Sneeuwwitje!"

Het raadsel werd steeds groter toen ze zei dat ze niet alleen was gekomen. Inderdaad kwamen vlak achter hem zes vrouwen binnen met allemaal een rode roos in hun handen. Dezelfde prachtige rozen met die akelige doornen. Hadden die een betekenis? Moest hij ergens voor oppassen? Er be kroop hem een akelig gevoel.

Maar die ene mooie vrouw dan? Hij ging ook aan de bar zitten en wachtte gespannen af wat er verder zou gebeuren...

Plotseling begon er een zacht muziekje te spelen en de vrouwen gingen in een kring om hem heen staan; nog altijd zeiden ze niets. Hij grinnikte maar een beetje, en voelde zich erg slecht op zijn gemak. "Relax Valentijn", zei Sneeuwwitje. Hij vond het maar een rare naam, maar samen waren het wel zeven vrouwen, zeven dwergen? Hij besloot zich er maar bij neer te leggen en af te wachten. Sneeuwwitje stond op en zei: "Valentijn, vandaag is een bijzondere dag en je weet misschien wel dat in het jaar 1382 Geoffrey Chaucer dit schreef:

*"For this was on seynt Volantynys day
Whan euery bryd comyth there to chese his mate"*

*("Want dit was op Sint Valentijnsdag
Als elke vogel zijn maatje komt kiezen")*

Je vrienden en collega's vinden het tijd dat jij eens een keuze gaat maken en er een einde komt aan je vrijgezellentijd. Zij hebben ons hier vanavond uitgenodigd, zodat wij kennis met elkaar kunnen maken. Er staat een heel programma voor je klaar, dus mogen we je verzoeken met ons mee te gaan?"

Ze brachten hem naar een rode, prachtig versierde deur en toen deze openzwaaide, kon hij zijn ogen niet geloven...

Wordt vervolgd!

SAMENLEVING

Buurtbarbecue

Op 14 juni jl. werd er een buurtbarbecue georganiseerd voor de bewoners van de **Van Aylvalaan** en **De Wissel**.

De deelname aan de barbecue was verrassend groot (ongeveer 90 deelnemers)! Dat is dan ook een compliment voor de initiatiefnemers **Frits Ooster-hof** en **Ronnie Lemstra**.

Op het kleuterspeelveld was een grote tent opgebouwd waar barbecuevlees, salades, stokbrood en allerlei drankjes te krijgen waren. De weersomstandigheden waren gelukkig goed: zonnig, met een gematigde temperatuur. Er werd kennis gemaakt met 'onbekende' bewoners, men zat/stond gezellig met elkaar te praten en het eten was prima. Al met al een gezellig gebeuren.

Nieuwsgierig naar meer foto's? Zie www.mijnalbum.nl (Openbare Albums). Daar kunt u de foto's van de buurtbarbecue - gemaakt door Herman Ploeger - vinden.

Nije Mildamster Merk

Deze nog prima functionerende **Mettler Laboratoriumbalans** weegt tot op 0,1 mg nauwkeurig.

Waarom wil ik hem kwijt? Hij staat op mijn bureau en daar staat hij behoorlijk in de weg. Maar ja, je zet een apparaat als dit ook niet in de garage. Waarvoor gebruik je dat ding zult u zich misschien afvragen. Nou, om eerlijk te zijn, nergens voor. Ik houd me thuis niet bezig met het afwegen van chemicaliën en voor het broodbakken is een keukenweegschaal wel zo handig. "Hoe kom je er dan aan?", zult u misschien denken. Hoe gaat dat met dat soort dingen. Een vriend ging verhuizen en wilde het apparaat naar de rommelmarkt brengen.

Ik zei: "Oooh, een **echte Mettler**. Daar heb ik vroeger nog mee gewerkt. Geef mij maar mee." Nu zoek ik iemand met voldoende ruimte voor dit hebbedingetje. Doe een bod. Misschien bent u de volgende eigenaar.

Sietse van Dijk, Molenlaan 22
☎ (0513) 63 60 66

Wilt u in een volgend nummer van de Mildamster Brêge ook artikelen te koop aanbieden in de rubriek Nije Mildamster Merk? Stuur dan een e-mail naar DorpskrantMildam@chello.nl met daarin vermeld:

- uw naam, adres en telefoonnummer (eventueel e-mailadres)
- de spullen die u wilt verkopen + de prijs

Of u kunt een briefje sturen naar:

Dorpskrant Mildam, p/a De Wissel 14, 8454 KT MILDAM

N.B. De redactie behoudt zich het recht voor om uw bericht al of niet (ingekort) te plaatsen én om het tijdstip van plaatsing te bepalen.

**Programma 60+ soos Mildam-Katlijk
seizoen 2008-2009**

Dinsdag 7 oktober 14.00 uur	Cabaretgroep van de ANBO uit Wolvega met het programma 'De jeugd van toen'.
Donderdag 6 november 14.00 uur	Hieke Pronk met dia's: 'Kenia heeft vele gezichten'
November ???	ONKB-avond
Woensdag 10 december 14.00 uur	Volksdansgroep 'De Fryske Krite' uit Heerenveen
Dinsdag 13 januari 14.00 uur	'Nieuwjaarsvieringen op andere plaatsen in de wereld' door de heer Tigchelaar uit Gorredijk.
Donderdag 5 februari 14.00 uur	Een lezing over het Jabikspaad door Anneke Kuipers uit IJlst.
Dinsdag 3 maart 14.00 uur	Een lezing over Fries zilver. Iedereen mag iets van zilver meenemen (geen theelepeltjes); hierover zal iets verteld worden.
In maart is er ook weer een toneeluitvoering van toneelgroep 'De Twa Doarpen' uit Katlijk-Mildam	
Woensdag 8 april 14.00 uur	Shantykoor 'De Feanwiven' uit Heerenveen

Locatie: Hof van Schoterland te Mildam

Lidmaatschap € 22,- per persoon voor het hele seizoen (incl. koffie, thee, enz.). Of € 7,- per keer.

Het seizoen wordt met een broodmaaltijd afgesloten. En ons jaarlijks dagtripje is waarschijnlijk weer in mei.

Commissie: Trienke Janssen (voorz.) ☎ 54 15 19
 Hilly Nijenhuis (penn.) ☎ 63 65 70
 Fieneke Tammens (secr.) ☎ 54 15 40
 Hilda Hoekstra ☎ 63 28 66
 Appie Dijkstra ☎ 63 26 57

25 jaar Kreatief Kollektief in It Alde Tsjerkje

Op 23 oktober 1983 werd It Alde Tsjerkje van Mildam als verkoopatelier in gebruik genomen door een drietal creatievelingen. In korte tijd werd het aantal gebruikers uitgebreid en ontstond de term 'Kreatief Kollektief'.

Na 25 jaar wordt 'het kerkje' nog steeds gehuurd door dit Kreatief Kollektief. Een **jubileum** dus!!! Dat gaan we vieren met een reünie op 24 oktober a.s. onder het genot van een hapje en een drankje voor genodigden.

Zaterdag 25 oktober willen we dit vieren met een **extra jubileummarkt**. De kerk is vrolijk versierd en er zijn diverse demonstraties. In Hof van Schoterland zijn tal van stands met zelfgemaakte goederen.

Op dit moment is er een **foto-expositie** van Herke Bijker uit Ouwsterhaule (tot 1 november). De expositie bestaat uit een aantal series van drie of meerdere foto's. Ze geven een indruk van de Roemeense levensomstandigheden; bovendien zijn er natuurfoto's van gletsjers.

Na 1 november is er een expositie **vilten** van Linda Laffertu uit Haskerdijken.

U bent van harte welkom in It Alde Tsjerkje op woensdag, donderdag en zaterdag van 14.00 tot 17.00 uur. Open Huis wordt gehouden op de 1^e zaterdag van de maand en dan zijn de Kreatief Kollektiefleden aanwezig om hun ambacht, hobby of kunst te demonstreren:

- Ruth Luten	patchwork en quilt,
- Annie Beers	3D-kaarten
- Adrie Troost	sieraden
- Jans Burger	Hindelooper schilderen
- Willy Hulsmann	huis- en tuindecoraties
- Els Wubs en Hilma Smits	keramiek (draaien en boetseren)

U komt toch gauw weer eens langs? Dan kunt u de mooie kerk ook weer bewonderen.

Het Kreatief Kollektief

ANBO afdeling 'De Tjongerstreek'

De ANBO staat voor de belangenbehartiging van senioren. Ook in de gemeente Heerenveen bestaat een aantal afdelingen. In de dorpen langs de Tjonger is dat de eigen afdeling 'De Tjongerstreek'. Deze is landelijk aangesloten en heeft via het gewest Fryslân en de verenigingsraad inspraak in het landelijke beleid. Niet alleen in de eigen vereniging maar juist ook – samen met andere bonden – in het overheidsbeleid voor senioren.

Plaatselijk organiseert de afdeling per jaar afdelingsbijeenkomsten voor de belangen van senioren. Belangen strekken zich uit van kortingen op verzekeringen tot woningbouw, vervoer, toegankelijkheid, inkomsten, belastingen, zorg, enz., enz.

Onze afdeling krijgt aan het einde van dit jaar gebrek aan bestuursleden. Het huidige bestuur is reglementair niet herkiesbaar en zoekt **nieuwe leden** (waaronder voorzitter en secretaris/penningmeester).

Wie belangstelling heeft, kan zich melden en informatie vragen bij:

J. Sytema, De Dobbe 50 , Mildam, ☎ (0513) 63 24 39

J. Blikendaal, Brinkweg 14, Nieuwehorne, ☎ (0513) 54 15 81

P. Rusken, Schoterlandseweg 33, Oudehorne, ☎ (0513) 54 23 64

Word Mystery Client, word zorgverbeteraar!

Wilt u meewerken aan het verbeteren van de toegang tot de zorg in Friesland?

Meldt u dan aan bij Zorgbelang Fryslân. Kijk op www.sterengids.org

☎ (058) 213 71 38 of mail naar: info@sterengids.org